

Ewa Wrochna

Dyrektor Muzeum Budownictwa Ludowego -Parku Etnograficznego w Olsztynku

PROGRAM DZIAŁANIA MUZEUM BUDOWNICTWA LUDOWEGO-PARKU ETNOGRAFICZNEGO W OLSZTYNKU NA LATA 2023 – 2027

Misja Muzeum

Głównym celem działalności Muzeum Budownictwa Ludowego – Parku Etnograficznego w Olsztynku jest ochrona materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego dawnych ziem pruskich ze szczególnym uwzględnieniem Warmii, Mazur, Powiśla i historycznego obszaru Małej Litwy oraz upowszechnianie wiedzy o tym dziedzictwie. Zgodnie ze założeniami statutowymi Muzeum wypełnia swoją misję poprzez gromadzenie, katalogowanie, naukowe opracowanie, przechowywanie, konserwację, popularyzację i udostępnianie dóbr kultury związanych z etnografią, historią i sztuką tych regionów oraz poprzez prowadzenie działań naukowo-badawczych i edukacyjno-popularyzatorskich.

WPROWADZENIE

Program działania Muzeum na lata 2023-2027 został opracowany w oparciu o:

- o podstawowe akty prawne dotyczące Muzeum, w szczególności Ustawę z dnia 21 listopada 1996 o muzeach, Ustawę z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz Statut instytucji wprowadzony Uchwałą Nr XXXV/701/14 Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego z dnia 25 marca 2014 r.;
- o dokumenty strategiczne województwa warmińsko-mazurskiego, w szczególności: Strategię rozwoju turystyki województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025, Strategię polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2030 oraz dokument *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*;
- o doświadczenia i dotychczasową praktykę samej instytucji – rozpoznania jej mocnych i słabych stron, zasobów ludzkich i środków finansowych, którymi dysponuje oraz możliwości rozwoju, uwzględniając w sposób szczególny doświadczenia związane z trudnymi do przewidzenia okolicznościami społecznymi i sytuacją geopolityczną ostatnich lat;
- o analizę trendów współczesnego polskiego i światowego muzealnictwa;
- o aktualne społeczne oczekiwania wobec muzeum jako miejsca spełniającego wiele funkcji.

WIZJA MUZEUM 2023-2027

Muzeum Budownictwa Ludowego - Park Etnograficzny w Olsztynku to jeden z najważniejszych w obszarze południowo-wschodniego wybrzeża Bałtyku ośrodków zachowania i ochrony dziedzictwa kulturowego dawnych ziem pruskich, w szczególności regionów Warmii, Mazur i Powiśla. Muzeum posiada ugruntowaną pozycję w regionie, jest rozpoznawalną i kojarzoną z naszym regionem marką.

Ambicją Muzeum 2027 jest, aby było postrzegane jako instytucja:

Otwarta i dostępna

Dwa najważniejsze kierunki aktywności Muzeum w otoczeniu społecznym to systematyczne poszerzanie obszarów dostępności i dostosowywanie oferty muzealnej do osób ze szczególnymi potrzebami oraz poszerzanie współpracy na różnych polach z trzecim sektorem, społecznościami lokalnymi i grupami defaworyzowanymi.

Wzmacniająca tożsamość i kapitał ludzki regionu

Muzeum 2027 będzie wspierać realizację celów strategii rozwoju społeczno-gospodarczego przyjętych w dokumencie *Warmińsko-mazurskie 2030*. Muzeum widzi swoją szczególną rolę we wzmacnianiu tożsamości regionalnej mieszkańców poprzez prowadzenie i popularyzowanie badań nad dziedzictwem kulturowym Warmii, Mazur i Powiśla,

gromadzenie i udostępnianie zasobów dziedzictwa materialnego i niematerialnego – wspierając w ten sposób rozwój kapitału społecznego w regionie.

Innowacyjna

Muzeum 2027 będzie instytucją wykorzystującą nie tylko aktualne technologie informacyjne i komunikacyjne w upowszechnianiu wiedzy o dziedzictwie kulturowym regionu, ale również poszukującą nowych form udostępniania swoich zasobów dostosowanych do zmieniających się potrzeb społeczeństwa cyfrowego.

Działająca na rzecz zrównoważonego rozwoju

Muzeum 2027 będzie instytucją realizującą w praktyce oraz wspierającą działania innych organizacji i upowszechniającą w swoim otoczeniu społecznym zasady zrównoważonego rozwoju. Muzeum już znajduje się na ścieżce zrównoważonego rozwoju realizując działania proekologiczne w zakresie zachowania zagrożonych gatunków zwierząt gospodarskich i popularyzacji upraw roślin charakterystycznych dla naszego regionu oraz inwestując w „zieloną energię”. Muzeum będzie również poszukiwało sposobów wdrażania pojawiających się we współczesnym muzealnictwie nowych trendów, takich jak np. muzeoterapia i arteterapia. Poprzez swoją działalność eventową i wystawienniczą będzie wpływać na poprawę jakości życia mieszkańców regionu poprzez kontakt (również aktywny) z dziedzictwem kulturowym i sztuką.

PROGRAM DZIAŁANIA

Działalność Muzeum obejmuje wiele obszarów dziedzictwa kulturowego. Zadania realizowane przez Muzeum mają z reguły charakter wieloletni. Prowadzone są na wielu poziomach w zakresie nie tylko samego gromadzenia i udostępniania zbiorów, ale także w sferze naukowo-badawczej, wystawienniczej, wydawniczej i edukacyjnej.

Program działania na lata 2023-2027 przedstawia główne kierunki rozwoju i działalności Muzeum we wszystkich dziedzinach jego funkcjonowania oraz podaje, tam gdzie to jest możliwe, konkretne działania oraz źródła finansowania.

I. ZBIORY MUZEALNE

1. Gromadzenie

a. Obiekty architektury

Plan zakłada rozwój wszystkich prezentowanych w Muzeum regionów, ze szczególnym uwzględnieniem sektora Małej Litwy i dworsko-folwarcznego w związku z gotową dokumentacją techniczną do budowy pięciu obiektów z tych sektorów. Planuje się wybudowanie obiektów o różnych formach architektonicznych i różnym przeznaczeniu, z których największą inwestycją będzie budowa kopii dworu z Glitajn.

Realizacja wszystkich działań w zakresie gromadzenia obiektów architektury uzależniona będzie od posiadanych własnych lub pozyskanych zewnętrznych środków finansowych.

➤ Rozbudowa sektora Małej Litwy poprzez:

- wybudowanie piwnicy ziemnej, stajni i stodoły z Pempen w zagrodzie z chałupą z Pempen;
- utworzenie nowej zagrody z obiektami z Gilge poprzez translokację do niej stajni z Gilge oraz wybudowanie domu rybaka.

➤ Rozbudowa sektora dworsko-folwarcznego poprzez:

- wybudowanie kopii dworu z Glitajn, gm. Bartoszyce;
- wybudowanie stodoły z założenia dworsko-folwarcznego w Tołkinach na podstawie posiadanego projektu budowlanego.

➤ Rozbudowa sektora mazurskiego poprzez:

- translokację lub wybudowanie kopii budynku gospodarczego z terenu Mazur.

Na lata 2023-2024 planuje się przeprowadzenie badań terenowych, wykonanie inwentaryzacji oraz projektu budowlanego.

- Rozbudowa sektora warmińskiego poprzez:
 - translokację lub wybudowanie kopii kościoła katolickiego z terenu historycznej Warmii; W latach 2024-2025 planuje się przeprowadzenie badań archiwalnych i terenowych. Wykonanie inwentaryzacji i projektu zależy od wyniku badań.
 - utworzenie nowej zagrody z domem murowanym
W latach 2024-2025 planuje się przeprowadzenie badań terenowych oraz wykonanie projektu budowlanego budynku mieszkalnego z Dajtek (Olsztyn), do którego Muzeum posiada materiał rozbiórkowy oraz dokumentację inwentaryzacyjną.
- Rozbudowa sektora powiślańskiego poprzez:
 - translokację lub wybudowanie kopii budynku gospodarczego z terenu Powiśla.
- b. Muzealia ruchome
Gromadzenie muzealiów odbywać się będzie zgodnie z racjonalną, uzasadnioną i jasno określoną polityką gromadzenia zbiorów. Muzeum będzie pozyskiwać obiekty o bezpiecznym statusie prawnym, które mają pochodzenie lub związek z obszarem geograficznym dawnych ziem pruskich – współcześnie Warmii, Mazur, Powiśla i historycznego obszaru Małej Litwy oraz terenami macierzystymi obecnych mieszkańców tych regionów. Przyjęcie obiektów do zbiorów odbywać się będzie zgodnie z przyjętymi w Muzeum procedurami. W związku z oddaniem do użytku w 2021 r. nowego magazynu muzealiów zintensyfikowane zostaną działania nad pozyskiwaniem nowych obiektów. Kształtowanie kolekcji muzealnych w latach 2023-2027 będzie powiązane z realizowanymi w muzeum projektami, tematami badawczymi i wystawami. W szczególności planuje się rozwój kolekcji związanych z techniką rolną dawnych ziem pruskich, kulturą materialną i duchową terenu Małej Litwy, kulturą dworską dawnych ziem pruskich, rozwojem szkolnictwa na Mazurach, kulturą rybactwa śródlądowego, dziedzictwem katolickim na Warmii i protestanckim na Mazurach i Powiślu.
- c. Biblioteka i archiwum
Zbiory biblioteczne systematycznie powiększane będą o wydawnictwa i czasopisma związane tematycznie z działalnością statutową Muzeum. Przyjęcie wydawnictw do zbiorów odbywać się będzie zgodnie z przyjętymi w Muzeum procedurami. Plan zakłada zwiększenie ograniczonej przestrzeni muzealnej biblioteki poprzez zakup nowoczesnych, przesuwanych regałów na książki oraz przeniesienie zbiorów archiwum do nowego magazynu muzealiów.

2. Konserwacja i remonty

Biorąc pod uwagę stan techniczny obiektów oraz potrzeby Muzeum, kierunki działań w zakresie remontów i konserwacji w planowanym okresie są następujące:

- a. Obiekty architektury
 - Remont kompleksowy stajni z Proсны (dotychczasowego magazynu muzealiów):
 - przeprowadzenie remontu elewacji, naprawa kominów i wymiana okien;
 - wykonanie projektu technicznego oraz przebudowa i modernizacja pomieszczeń budynku w celu dostosowania ich do aktualnych wymogów przechowywania zbiorów. Remont uzależniony będzie od pozyskanych środków finansowych.
 - Kościół z Rychnowa: konserwacja polichromii.
 - Konserwacja stolarki okiennej i drzwiowej m. in. w obiektach: chałupa ze wsi Zielonka Pasłęcka, chałupa ze wsi Bartężek, chałupa ze wsi Chojnik, chałupa ze wsi Nowe Kawkowo, chałupa nr 2 ze wsi Kaborno, chałupa z Pempen.
 - Remonty i konserwacje bieżące: w zależności od potrzeb remontowane i poddawane konserwacji będą m. in. dachy, kominy, elementy architektury, ogrodzenia zagrod.
 - Salon Wystawowy:
 - wymiana i konserwacja stolarki okiennej i drzwiowej w Salonie;

- o zainstalowanie własnego systemu ogrzewania obiektu;

W/w działania w Salonie Wystawowym uzależnione są od pozyskanych środków.

b. Muzealia ruchome

Stałą opiekę nad zgromadzonymi zbiorami zapewniać będzie Dział Konserwacji Zbiorów. Plan konserwacji muzealiów ruchomych zakłada przede wszystkim konserwację obiektów w pracowni konserwatorskiej Muzeum. Prace będą prowadzone zgodnie z opracowywanym na dany rok planem konserwacji. Zakłada się systematyczną pracę przy muzealiach wykorzystywanych podczas ekspozycji stałych i czasowych. Planuje się również prace konserwatorskie przy muzealiach przenoszonych do nowego magazynu (2023-2025). W sytuacjach nagłych przeprowadzana będzie konserwacja interwencyjna, zabezpieczająca obiekty przed dalszą destrukcją.

3. Ewidencjonowanie i opracowywanie zbiorów

Kontynuowana będzie praca nad ewidencjonowaniem i opracowywaniem zbiorów zgodnie z przyjętymi w Muzeum zasadami. Ewidencja muzealiów prowadzona będzie zarówno w formie tradycyjnej, jak i przy wykorzystaniu elektronicznej bazy danych MONA. Muzealne zbiory będą inwentaryzowane zgodnie z zasadami przewidzianymi ustawą. Kilka razy do roku przeprowadzane będą inwentaryzacje kontrolne eksponatów znajdujących się na wystawach. Kontynuowana będzie praca nad opracowywaniem naukowym wybranych kolekcji muzealiów, przede wszystkim kolekcji związanych z wystawami aktualnie prezentowanymi lub planowanymi w najbliższych latach.

4. Digitalizacja zbiorów

Digitalizacja zbiorów muzealnych w Muzeum będzie miała na celu zarówno zabezpieczenie (również pod kątem cyberbezpieczeństwa) i archiwizowanie obiektów dziedzictwa kulturowego, jak i popularyzację tego dziedzictwa szerokiemu gronu odbiorców za pośrednictwem Internetu. Kontynuowana będzie praca nad uzupełnianiem o wizerunki cyfrowe muzealiów w elektronicznej bazie MONA. Zdjęcia obiektów wykonywane będą w muzealnej pracowni fotograficznej, która w ostatnim czasie została wyposażona w profesjonalny sprzęt. Planuje się prezentowanie on-line obiektów o uregulowanym statusie prawnym w zakresie użytkowania ich reprodukcji cyfrowych. W zakresie digitalizacji obiektów metodą skanowania 3D Muzeum poszukiwać będzie partnerów i funduszy do realizacji tego przedsięwzięcia. Planuje się opracowanie modeli 3D kilku wybranych obiektów architektury.

Obiekty i zbiory digitalizowane oraz informacje o nich będą udostępniane w Internecie za pomocą otwartych katalogów on-line, co będzie sprzyjało rozwojowi badań naukowych i popularyzacji wiedzy o regionie.

Działania w zakresie digitalizacji zbiorów bibliotecznych obejmą m. in. przystąpienie Muzeum do klastra Warmińsko-Mazurskiej Biblioteki Cyfrowej. Biblioteka włączy się w proces digitalizacji unikatowych zasobów bibliotecznych, dzięki czemu zbiory naszej biblioteki zostaną szerzej udostępnione zewnętrznym interesariuszom. W tym celu planowany jest zakup profesjonalnego skanera. Zakup sprzętu uzależniony będzie od posiadanych lub pozyskanych środków finansowych.

5. Zabezpieczanie i przechowywanie zbiorów

- a. Remont kompleksowy i modernizacja pomieszczeń stajni z Proсны – dotychczasowego magazynu muzealiów

Plan zakłada remont elewacji oraz przebudowę i modernizację wnętrza budynku w celu dostosowania ich do aktualnych wymogów przechowywania zbiorów.

- b. Wybudowanie stodoły z założenia dworsko-folwarcznego w Tołkinach

Stodoła przeznaczona zostanie na miejsce magazynowania i ewentualnego eksponowania zabytkowych maszyn i narzędzi rolniczych.

- c. Modernizacja biblioteki muzealnej

Biblioteka zostanie wyposażona w nowoczesne przesuwne regały na książki, przez co zwiększy się bezpieczeństwo zbiorów i powierzchnia do ich gromadzenia.

- d. Kompleksowa modernizacja systemu CCTV na terenie Parku Etnograficznego.
 - e. Zainstalowanie systemu CCTV w Salonie Wystawowym i Domu Mrongowiusza.
 - f. Modernizacja i wymiana części ogrodzenia terenu Parku Etnograficznego.
 - g. Coroczne ubezpieczanie majątku Muzeum.
 - h. Przeprowadzanie okresowych przeglądów stanu technicznego obiektów architektury.
 - i. Wykonywanie okresowych przeglądów systemu przeciwpożarowego i antywłamaniowego.
- Realizacja zadań z pkt. a–f uzależniona będzie od pozyskanych środków finansowych.

II. DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWO-BADAWCZA

1. Tematy badawcze

Tematy badawcze związane są z planami w zakresie gromadzenia zbioru obiektów architektury oraz planów wystawienniczych i wydawniczych.

a. Historia i rozwój Muzeum Budownictwa Ludowego - Parku Etnograficznego w Olsztynku
Temat związany z jubileuszem 110-lecia Muzeum: wydawnictwem i wystawą (2023).

b. Dziedzictwo kulturowe Małej Litwy

Temat związany z budową i wyposażaniem stajni, stodoły i piwnicy ziemnej z Pempen oraz chaty rybaka z Gilge (2023-2024).

b. Dwory w dawnych Prusach Wschodnich

Temat związany z budową i wyposażaniem dworu z Glitajn (2024-2025).

c. Szkoła wiejska na Mazurach

Temat związany z rozwijaniem wystawy „Szkoła wiejska z Mazur”, przygotowaniem publikacji na temat szkolnictwa na Mazurach w XIX i początkach XX wieku oraz historii szkoły w Pawłowie (2023-2027).

d. Protestantkie dziedzictwo na dawnych ziemiach pruskich

Temat związany z przygotowywaniem wystawy stałej w chałupie z Burdajń oraz przygotowaniem artykułów naukowych na temat osadnictwa olęderskiego, kultury Olędrow oraz historii wsi Burdajny (2024-2027).

e. Technika w gospodarstwie wiejskim na dawnych ziemiach pruskich

Temat związany z rozwinięciem istniejących wystaw i przygotowaniem opracowania na temat maszyn i urządzeń rolniczych w zbiorach Muzeum oraz artykułu na temat techniki rolnej w Prusach Wschodnich (2023-2025).

f. Kościoły katolickie na Warmii

Temat związany z projektem budowy na terenie Muzeum kościoła katolickiego (2025-2027).

g. Transport wiejski na dawnych ziemiach pruskich

Temat związany z przygotowaniem publikacji w ramach „Serii pod śparogami” (2023-2024).

h. Przemysł wiejski – młyny wodne i wietrzne.

Temat związany z modernizacją i uzupełnieniem wystaw w obiektach (2025-2027).

i. Rybactwo śródlądowe na Warmii i Mazurach

Plan zakłada wstępne badania historyczno-kulturoznawcze (2024-2025).

j. Tkactwo dziedzictwem kulturowym dawnych ziem pruskich

Temat związany z rozwinięciem wystawy w chałupie z Nowej Różanki oraz poszerzeniem oferty edukacyjnej (2023-2024).

k. Zabudowa zagrodowa na dawnych ziemiach pruskich, ze szczególnym uwzględnieniem budynków gospodarczych.

Temat związany z uzupełnieniem zagrody z chałupami z Turznicy i Bartężka o nowe obiekty (2023-2027).

2. Wydawnictwa własne

a. Wydawnictwo jubileuszowe na 110-lecie istnienia Muzeum.

- b. Kontynuacja wydawnictwa Zeszyty Naukowe MBL-PE.
- c. Kontynuacja serii wydawniczej „Seria pod śparogami”
Plan zakłada wydanie publikacji poświęconych m. in. szkolnictwu na Mazurach w XIX i początkach XX wieku, dziedzictwu olęderskiemu na dawnych ziemiach pruskich oraz obrzędowości na Warmii i Mazurach.
- d. Kontynuacja serii wydawniczej „Baw się na ludowo”
Planuje się wydanie publikacji poświęconych m. in. technice rolnej na dawnych ziemiach pruskich, przemysłowi wiejskiemu - wiatrakom, zwierzętom gospodarskim, transportowi wiejskiemu na dawnej wsi.
- e. Katalogi wystaw czasowych organizowanych przez Muzeum.
- f. Przewodnik Muzeum w kilku wersjach językowych.

3. Artykuły w wydawnictwach własnych i zewnętrznych

Artykuły naukowe przygotowywane przez pracowników Muzeum publikowane będą przede wszystkim w Zeszytach Naukowych MBL-PE oraz w wydawnictwach zewnętrznych jako referaty wygłoszone podczas konferencji i seminariów.

4. Organizacja konferencji, sympozjów i seminariów

- a. W roku 2023 planuje się organizację konferencji w ramach jubileuszu 110-lecia Muzeum.
- b. W latach 2024 -2027 planuje się organizację ogólnopolskich konferencji naukowych z serii „Olsztyneckie spotkania etnograficzne”.

III. DZIAŁALNOŚĆ WYSTAWIENNICZA

Program wystawienniczy Muzeum będzie rozwijany zgodnie ze sformułowaną w statucie misją Muzeum i sformułowaną w niniejszym programie wizją Muzeum 2027.

1. Wystawy stałe

Planuje się utrzymanie istniejących 34 wystaw stałych prezentowanych w zabytkowych obiektach na terenie Parku Etnograficznego oraz w Domu Mrongowiusza. Część wystaw zostanie zmodernizowana w zakresie poprawy warunków ekspozycji (nowe oświetlenie) w ramach projektu „Kultura ludowa Warmii i Mazur w nowym świetle” z Regionalnego Programu Operacyjnego. Planuje się też organizację nowych ekspozycji.

a. Nowe wystawy w obiektach Parku Etnograficznego:

- Wyposażenie piwnicy ziemnej z Pempen;
- Wyposażenie stajni i stodoły z Pempen;
- Wyposażenie domu rybaka w chałupie rybackiej z Gilge;
- Wyposażenie dworu we dworze z Glitajn.

W/w wystawy będą mogły być zrealizowane jedynie w przypadku wybudowania wspomnianych obiektów.

- „Olędrzy na dawnych ziemiach pruskich” – wystawa poświęcona osadnictwu i kulturze Olęderów na dawnych ziemiach pruskich (2026).
- Wystawa muzealiów w nowym magazynie studyjnym (2023).

b. Modernizacja wystaw:

- Szkoła wiejska na Mazurach: stałe pozyskiwanie nowych obiektów dotyczących szkolnictwa na Mazurach (2023-2027).
- Chałupa z Nowej Różanki: modernizacja i uzupełnienie ekspozycji o nowe obiekty (2024).
- Wiatrak z Dobrocina: uzupełnienie ekspozycji o elementy multimedialne z informacjami na temat młynarstwa i pracy młynarza (2025-2027).

Organizacja nowych wystaw i modernizacja istniejących uzależniona będzie od posiadanych/pozyskanych środków finansowych.

2. Wystawy czasowe

Wystawy czasowe organizowane będą w Salonie Wystawowym, Muzealnym Centrum Obsługi Turystów, zabytkowych obiektach oraz plenerach Parku Etnograficznego. Organizacja wystaw odbywać się będzie zgodnie z planem wystaw ustalonym na dany rok kalendarzowy, a także w związku z organizowanymi przez Muzeum wydarzeniami. Planuje się m. in. organizację wystawy związanej ze 110. rocznicą utworzenia Muzeum (2023), wystawy w ramach Roku Mikołaja Kopernika (2023), wystaw sztuki ludowej (2023), współczesnego malarstwa i rzeźby, wystaw związanych z rokiem obrzędowym na Warmii, Mazurach i Powiślu (2023-2027) i innych wystaw organizowanych we współpracy z muzeami, społecznościami lokalnymi, organizacjami twórców i innymi podmiotami działającymi na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego.

IV. DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA

1. Organizacja zajęć muzealnych:
 - a. Stała oferta zajęć muzealnych dla dzieci i młodzieży szkolnej, obejmująca ok. 20 tematów, z której będą mogły korzystać szkoły w roku szkolnym oraz organizatorzy wycieczek dla dzieci i młodzieży podczas wakacji i ferii zimowych. Oferta ta będzie stale poszerzana o nowe zagadnienia lub modernizowana.
 - b. Stała oferta spacerów edukacyjnych z muzealnikiem: etnografem, historykiem, zootechnikiem.
 - c. Specjalne zajęcia i warsztaty będą organizowane i prowadzone na zamówienie instytucji, firm i innych podmiotów.
2. Organizowanie pokazów ginących zawodów i dawnych umiejętności wiejskich podczas wydarzeń plenerowych organizowanych przez Muzeum.
3. Udział w międzynarodowych, ogólnopolskich i regionalnych cyklicznych wydarzeniach edukacyjnych, takich jak: Europejskie Dni Dziedzictwa, Międzynarodowa Noc Muzeów.
4. Umożliwianie odbycia w Muzeum praktyk studenckich oraz wolontariatu.
5. Udzielanie konsultacji merytorycznych z dziedziny etnografii, architektury, historii, konserwacji zabytków osobom prywatnym, organizacjom i instytucjom.
6. Udostępnianie zbiorów do celów edukacyjnych.
7. Współpraca ze szkołami i innymi placówkami oświatowymi.

V. DZIAŁALNOŚĆ PROMOCYJNA I POPULARYZATORSKA

1. Plan promocyjny na rzecz budowy wizerunku muzeum

Celem podejmowanych przez Muzeum działań promocyjnych w kraju i za granicą będzie utrwalenie wizerunku Muzeum jako instytucji nowoczesnej, bezpiecznej, otwartej i przyjaznej dla turystów i innych grup interesariuszy oraz wypromowanie Muzeum jako placówki innowacyjnej, wzmacniającej tożsamość i kapitał społeczny regionu oraz działającej na rzecz zrównoważonego rozwoju. Podejmowane będą zarówno standardowe metody promocji i reklamy, jak i te wymagające od Muzeum większego zaangażowania, na przykład udział w ogólnopolskich i międzynarodowych projektach edukacyjnych (Erasmus plus, Europejski Korpus Solidarności), organizacja ogólnopolskich i międzynarodowych konferencji naukowych, organizacja wspólnych (z innymi instytucjami kultury) wystaw i innych przedsięwzięć. Szczególnie ważnym wydarzeniem z punktu widzenia promocyjnego jako utrwalenie wizerunku instytucji z wieloletnią tradycją będzie dla Muzeum organizacja jubileuszu 110-lecia istnienia.

W zakresie promowania samego muzeum i zgromadzonych w nim zbiorów oraz promowania wydarzeń plenerowych i wystaw podejmowane będą następujące działania:

- a. Wykorzystywanie bezpłatnych kanałów komunikacji, przede wszystkim mediów społecznościowych (Facebook, Instagram, YouTube).
- b. Kontynuowanie i rozwijanie współpracy z regionalnymi i ogólnopolskimi mediami (radio, telewizja, prasa) w zakresie promowania muzealnych zbiorów oraz organizowanych

wydarzeń poprzez m. in. zapowiedzi muzealnych wydarzeń, relacje z imprez, udział pracowników Muzeum w programach radiowych i telewizyjnych.

- c. Udział Muzeum w ogólnopolskich i międzynarodowych projektach edukacyjnych, organizacja ogólnopolskich i międzynarodowych konferencji naukowych, organizacja wspólnych (z innymi instytucjami kultury) wystaw i innych przedsięwzięć.
- d. Prowadzenie regularnego mailingu z informacjami o organizowanych wydarzeniach do mediów, muzeów i innych instytucji kultury, gospodarstw agroturystycznych, hoteli, punktów informacji turystycznej.
- e. Szeroka obecność Muzeum i promocja oferty muzealnej podczas krajowych i międzynarodowych wydarzeń promujących ruch turystyczny.
- f. Poszerzenie oferty gadżetów z logo Muzeum sprzedawanych w muzealnych punktach.
- g. Udostępnianie wnętrz obiektów i plenerów Parku Etnograficznego do realizacji filmów, sesji zdjęciowych i innych przedsięwzięć przygotowywanych przez podmioty zewnętrzne.
- h. Aktywność Muzeum w stowarzyszeniach muzealnych oraz organizacjach promujących ruch turystyczny (regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych).
- i. Stworzenie i wykorzystywanie do promocji Muzeum gier terenowych typu questing.
- j. Opracowanie i wydanie nowej wersji przewodnika po Muzeum w kilku wersjach językowych.

2. Inne formy promocji muzeum oraz upowszechniania wiedzy o dziedzictwie kulturowym

- a. Organizacja jubileuszu 110-lecia istnienia Muzeum.
- b. Organizacja rocznie około 15 imprez plenerowych oraz wernisaży zgodnie z opracowywanym co roku kalendarzem.
- c. Organizacja Święta Ziół jako sztandarowego wydarzenia Muzeum wpisanego do regionalnego kalendarza imprez.
- d. Kontynuacja organizacji oraz poszerzenie formuły innych wiodących imprez Muzeum, takich jak Targi Chłopskie, Jarmark majowy, Skansen dzieciom, Tajemnice ciesiołki.
- e. Współpraca z samorządem województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie organizacji m. in. Warmińsko-Mazurskich Dożynek Wojewódzkich oraz Regionalnego Święta Ziół.
- f. Organizacja tematycznych imprez o charakterze edukacyjnym, takich jak Skansen dzieciom, Tajemnice ciesiołki oraz innych imprez promujących dziedzictwo kulturowe regionu.
- g. Utrzymanie merytorycznego charakteru wydarzeń poprzez organizowanie ekspozycji tematycznych, promowanie współczesnej twórczości ludowej, prezentacje dawnych zawodów i umiejętności.
- h. Organizacja imprez na terenie Muzeum w ramach regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych działań i projektów, takich jak Europejskie Dni Dziedzictwa, Europejska Noc Muzeów.
- i. Współorganizacja Festiwalu Wschód Piękna (w zależności od decyzji Organizatora).
- j. Włączenie się Muzeum w działania w ramach Roku Kopernikowskiego (2023) oraz Szlaku Kopernikowskiego.
- k. Organizacja koncertów i innych działań artystycznych w wybranych muzealnych obiektach.
- l. Współpraca ze stowarzyszeniami oraz innymi podmiotami przy organizacji imprez organizowanych przez te podmioty na terenie Muzeum.
- m. Udostępnianie terenu Parku Etnograficznego do organizacji edukacyjnych i komercyjnych imprez przygotowywanych przez podmioty zewnętrzne.

VI. KSZTAŁTOWANIE ŚRODOWISKA KULTUROWO-PRZYRODNICZEGO.

Jako muzeum typu skansenowskiego wiele uwagi w ostatnich latach poświęciliśmy dbałości o środowisko kulturowo-przyrodnicze charakterystyczne dla obszarów wiejskich regionu

Warmii, Mazur i Powiśla. Służyły temu zarówno działania w zakresie działalności rolnej, jak i hodowlanej. Taka polityka będzie kontynuowana przez najbliższe lata.

Muzeum jest zarejestrowanym gospodarstwem rolnym. Plan zakłada kontynuację prowadzenia gospodarki rolnej w sposób umożliwiający osiągnięcie plonów na poziomie potrzeb własnych pomimo posiadania słabych gleb klasy V i VI. Prowadzone będą całoroczne prace polowe, pola uprawne obsiewane będą głównie owsem i pszenżytem, które stanowią będą karmę dla hodowanych w Muzeum zwierząt. Dla zwierząt pozyskiwane będzie również siano z łąk kośnych. Kontynuowana będzie dzierżawa oraz wieczyste użytkowanie pól uprawnych, łąk i pastwisk.

Obiekty architektury prezentowane są w ich naturalnym środowisku, tj. w zagrodach z przydomowymi ogródkami kwiatowymi, warzywnymi i ziołowymi oraz sadami. Utrzymane zostaną dotychczasowe ogrody, przy niektórych obiektach założone zostaną nowe, m. in. przy chałupie z Burdajń. Planuje się również utrzymanie założonej w roku 2021 winnicy ze szczepami szlachetnych odmian dawnych winorośli.

Zwierzęta gospodarskie hodowane w Muzeum stanowią dużą atrakcję dla turystów. Plan zakłada utrzymanie dotychczasowych stad bez ich powiększania ze względu na wysokie koszty utrzymania zwierząt (opieka weterynaryjna, prace pielęgnacyjne, żywienie). Zwierzęta ekspozycyjne będą podczas zajęć muzealnych i imprez. Prowadzona będzie dotychczasowa współpraca z różnymi podmiotami działającymi w sektorze rolno-hodowlanym.

VII. POPRAWA INFRASTRUKTURY I WYPOSAŻENIA MUZEUM

1. Zakup i zainstalowanie systemu profesjonalnego oświetlenia na 16 wystawach muzealnych (168 lamp) w celu poprawy warunków ekspozycji (w ramach RPO, 2023).
2. Zakup systemu audio tour guide, dzięki któremu poprawi się jakość obsługi zorganizowanego ruchu turystycznego w Muzeum (w ramach RPO, 2023).
3. Wybudowanie kopii dworu z Glitajń, na piętrze którego znajdzie się sala konferencyjna wraz z zapleczem socjalnym i miejscami noclegowymi.
4. Remont i modernizacja wnętrza spichlerza ze Skandawy (budynku biurowego):
 - a. kontynuacja termomodernizacji budynku poprzez wykonanie modernizacji systemu centralnego ogrzewania: wymianę pieca, grzejników oraz instalacji doprowadzającej;
 - b. wymiana instalacji elektrycznej;
 - c. modernizacja instalacji wodno-kanalizacyjnej wraz z przeciwpożarową instalacją wodociągową;
 - d. przeprowadzenie remontu szatni pracowników rolnych i gospodarczych;
 - e. przeprojektowanie i przebudowa wnętrza biurowych oraz magazynowo-gospodarczych.
5. Wykonanie utwardzonego placu z zadaszeniem typu wiata przy stodole ze Skandawy z przeznaczeniem na sprzęt gospodarczo-rolniczy.
6. Modernizacja drogi na terenie Parku na odcinku młyn wodny z Kaborna - szkoła z Pawłowa w ramach poprawy dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.
7. Zakup niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania gospodarstwa rolno-hodowlanego maszyn i urządzeń rolniczych.
8. Wykonanie paśnika dla koni zimnokrwistych przy stodole dworskiej ze Skandawy.
9. Wykonanie wiaty dla kóz na pastwisku przy chałupie z Królewa.

Realizacja zadań z pkt. 1-7 uzależniona będzie od posiadanych/pozyskanych środków finansowych, zadań 8-9 – ze środków własnych.

VIII. ORGANIZACJA RUCHU TURYSTYCZNEGO. UDOGODNIENIA DLA TURYSTÓW

Park Etnograficzny i wystawy w zabytkowych obiektach czynne będą przez cały rok, przy czym w okresie od 1 listopada do 15 kwietnia wystawy udostępniane będą bez opiekunów ekspozycji. Obiekty zlokalizowane w centrum Olsztyńka - Salon Wystawowy i Dom Mrongowiusza – udostępniane do zwiedzania będą w okresie od 1 maja do 30

września. Godziny udostępniania, dni bezpłatnego wstępu oraz cennik biletów będzie określany każdorocznie w Regulaminie udostępniania Muzeum, wprowadzanym zarządzeniem Dyrektora.

Obsłudze ruchu turystycznego w Parku Etnograficznym będzie służyć Muzealne Centrum Obsługi Turystów, gdzie znajdują się kasy biletowe, biuro przewodników muzealnych, sklepik z pamiątkami i wydawnictwami, sale edukacyjne.

Dostosowując się do potrzeb turystów kontynuowana będzie możliwość zwiedzania samodzielnego lub z przewodnikiem muzealnym. Turyści wybierający zwiedzanie samodzielne będą mieli kilka opcji uzyskiwania informacji o muzeum i muzealnych zbiorach: przewodnik w wersji papierowej w kilku językach, rozmowa z opiekunami ekspozycji w obiektach lub audioguidy i QR-kody. Zakupiony zostanie system audio tour guide, dzięki któremu poprawi się jakość obsługi zorganizowanego ruchu turystycznego w Muzeum (zwiedzanie z przewodnikiem).

Goście muzealni będą mogli skorzystać z szeregu udogodnień, z których najważniejsze to: internetowa sprzedaż biletów, parking dla turystów, możliwość spożycia posiłku w karczmie i pijalni ziół, automaty do kawy i herbaty na terenie Parku, miejsca wypoczynku, sklepik muzealny z pamiątkami i wydawnictwami oraz możliwość wejścia na teren Parku z pupilem. W celu uatrakcyjnienia pobytu rodzin z dziećmi w Muzeum planuje się wybudowanie tradycyjnego placu zabaw na terenie Parku Etnograficznego. Realizacja w/w zadania uzależniona będzie od pozyskanych środków finansowych.

IX. DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI ORAZ PRORODZINNE

W organizacji ruchu turystycznego uwzględniany był i będzie aspekt wyrównywania szans dostępu do kultury przez osoby niepełnosprawne. Osoby te będą mogły, tak jak do tej pory, zakupić bilety ze zniżką. W chałupie z Chojnika eksponowana będzie specjalna wystawa „Dotknij kultury ludowej”, dedykowana osobom z dysfunkcją wzroku. Wystawie towarzyszy audiodeskrypcja i katalog wystawy napisany alfabetem Braille’a. Osoby z taką dysfunkcją mogą także skorzystać z przewodników po Muzeum napisanych alfabetem Braille’a. Turyści z niepełnosprawnością ruchową będą mogli wjeżdżać pojazdem na teren Muzeum oraz skorzystać ze specjalnie przygotowanych podjazdów do obiektów. Na terenie Muzeum udostępniane będą dwie nowoczesne toalety dla osób niepełnosprawnych. Także w nowo budowanych obiektach uwzględniane będą potrzeby osób niepełnosprawnych. Planowana jest modernizacja drogi na terenie Parku na odcinku młyn wodny z Kaborna - szkoła z Pawłowa, również pod kątem dojazdu wózkami inwalidzkimi.

Utrzymane zostaną dotychczasowe działania na rzecz rodzin oraz seniorów: bilet rodzinny 2+2, udział Muzeum w programie „Warmia i Mazury dla Dużej Rodziny”, projekcie „Warmińsko-Mazurska Karta Seniora” oraz programie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Senior Plus.

X. WSPÓŁPRACA Z SAMORZĄDAMI TRZECH SZCZEBLI WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO ORAZ ZE STOWARZYSZENIAMI, FUNDACJAMI I GRUPAMI NIEFORMALNYMI DZIAŁAJĄCYMI NA TERENIE WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

1. Współpraca z samorządami trzech szczebli województwa warmińsko-mazurskiego

a. Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Jako instytucja, której Organizatorem jest województwo warmińsko-mazurskie, Muzeum aktywnie współpracować będzie z samorządem województwa poprzez departamenty Urzędu Marszałkowskiego oraz inne podmioty.

Muzeum uczestniczyć będzie przede wszystkim w promocji regionu – wybrane muzealne imprezy, takie jak Święto Ziół wpisane zostały do kalendarza imprez regionalnych. Dobrą tradycją muzealnych wydarzeń jest obejmowanie ich patronatem Marszałka Województwa. Od 2011 roku w Muzeum organizowane są Warmińsko-Mazurskie Dożynki Wojewódzkie. Planuje się kontynuację współpracy w tym zakresie, ale realizacja zależna jest od decyzji Organizatora. Planuje się także kontynuację współpracy z samorządem województwa w ramach Szlaku Kopernikowskiego oraz realizację działań w ramach Roku Mikołaja Kopernika (2023). Muzeum uczestniczyć będzie w innych wydarzeniach organizowanych przez Samorząd prezentując na nich istotne walory regionalnego dziedzictwa kulturowego.

Muzeum aktywnie uczestniczyć będzie również w programach społecznych inicjowanych i wspieranych przez Samorząd Województwa. Kontynuowany będzie udział w programach Warmia i Mazury dla Dużej Rodziny, Warmińsko-Mazurska Karta Seniora, Europejskie Dni Dziedzictwa na Warmii i Mazurach.

Muzealni eksperci brać będą aktywny udział w pracach powoływanych przez Samorząd Województwa gremiów doradczych i komisjach konsultacyjnych.

b. Samorządy gminne i powiatowe

Współpraca na szczeblu gminnym i powiatowym polegać będzie głównie na realizacji działań w zakresie promocji „małych ojczyzn”, ochrony dziedzictwa kulturowego oraz upowszechniania wiedzy o tym dziedzictwie. Naturalną współpracą będzie współpraca z Powiatem Olsztyńskim oraz powiatami sąsiadującymi, podobnie w przypadku samorządu gminy Olsztynek i gmin ościennych. Jednak w przypadku ciekawych projektów wykraczających poza tereny w/w samorządów Muzeum może stać się w nich partnerem.

Samorządy naszego regionu coraz częściej w kształtowaniu swojej lokalnej przestrzeni kulturowej sięgają do wiedzy na temat różnych aspektów historii kultury regionu. Znajduje to swój wyraz w zapotrzebowaniu na wsparcie merytoryczne, o które jednostki samorządu terytorialnego oraz instytucje i inne podmioty samorządu gminnego i powiatowego zwracają się do Muzeum. Tego wsparcia Muzeum będzie udzielać poprzez: udzielanie konsultacji, udostępnianie zbiorów, udział w komisjach i konkursach, wsparcie merytoryczne przy tworzeniu wystaw i innych form udostępniania zbiorów lokalnym społecznościom, tworzenie i udostępnianie materiałów i publikacji poświęconych dziedzictwu kulturowemu regionu.

Muzeum współpracować będzie z najbliższymi terytorialnie samorządami także przy realizacji prowadzonych przez samorządy projektach, organizacji wspólnych wydarzeń (targi, jarmarki, koncerty), udział w wydarzeniach powiatowych i gminnych ze stoiskami promocyjnymi i edukacyjnymi, udostępnianie przestrzeni Muzeum na organizację wydarzeń kulturalno-edukacyjnych.

2. Współpraca ze stowarzyszeniami, fundacjami i grupami nieformalnymi działającymi na terenie województwa warmińsko-mazurskiego

Planuje się, wzorem lat ubiegłych, współpracę z różnymi organizacjami regionalnymi prowadzącymi swoją działalność na terenie naszego województwa. Współpraca prowadzona będzie przede wszystkim w zakresie ochrony i popularyzacji dziedzictwa kulturowego regionu oraz edukacji regionalnej.

Pierwsza grupa organizacji to różnorodne stowarzyszenia twórców i artystów. Przewiduje się udostępnianie im miejsca do pracy twórczej, do organizacji plenerów artystycznych oraz umożliwienie sprzedaży prac w muzealnym sklepie i w przestrzeni Parku Etnograficznego. Zaproszenia na organizowane przez Muzeum wydarzenia będą wysyłane do organizacji formalnych i nieformalnych, a także twórców indywidualnych. Obecność organizacji w Muzeum umożliwi prezentację współczesnej różnorodności kulturowej, a stowarzyszenia biorąc udział w wydarzeniach i prezentując swoją działalność będą miały możliwość doskonalenia swoich umiejętności i zdobywania środków na rozwój. Druga grupa organizacji

pozarządowych, z którymi Muzeum będzie prowadziło i rozwijało współpracę to organizacje działające na rzecz dziedzictwa kulturowego oraz takie, które w swoich programach działalności i praktyce uwzględniają komponent dziedzictwa. Współpraca z tymi organizacjami rozwijana będzie w obszarach m. in. wolontariatu, edukacji regionalnej i kulturowej, przygotowywania wspólnych publikacji, wydawnictw i wystaw oraz realizacji badań i działalności naukowej, a także w dziedzinie zachowania krajobrazu kulturowo-przyrodniczego.

Trzeci rodzaj stowarzyszeń i przestrzeń współpracy wiąże się z aktywnością Muzeum w obszarze działań na rzecz grup defaworyzowanych. Muzeum będzie aktywnie rozwijać współpracę z organizacjami działającymi na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami oraz osób wykluczonych głównie w dziedzinie edukacji regionalnej, konsultacji merytorycznych oraz nauki niszowych zawodów (dekarstwo, tkactwo itp.) Planuje się udział Muzeum w wydarzeniach i akcjach organizowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz grup defaworyzowanych, prowadzenie wspólnych projektów, organizację warsztatów edukacyjnych oraz konsultacje z przedstawicielami w/w organizacji w celu podejmowania działań w zakresie wyrównywania szans i znoszenia barier w przestrzeni muzealnej.

XI. WSPÓLPRACA MUZEUM Z PODMIOTAMI KRAJOWYMI. ROZWÓJ SIECI PARTNERSTW KRAJOWYCH

Partnerstwo krajowe Muzeum realizować będzie poprzez współpracę z muzeami i innymi instytucjami kultury, instytucjami naukowymi (szkołami wyższymi i instytutami badawczymi), urzędami i agencjami regionalnymi i krajowymi, szkołami i innymi placówkami edukacyjnymi, organizacjami pozarządowymi i grupami nieformalnymi o krajowym zasięgu działania.

1. Współpraca z muzeami i innymi instytucjami kultury

Współpraca dotyczyć będzie wystawiennictwa (udostępniania i wypożyczania zbiorów), współorganizacji wydarzeń, konsultacji merytorycznych, wymiany wydawnictw, wyjazdów studyjnych, udziału w organizowanych przez inne muzea wydarzeniach.

Kontynuowana i rozwijana będzie współpraca z instytucjami z naszego regionu. Z Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie, Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie oraz Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku współpraca realizowana będzie w zakresie wzajemnego użyczenia obiektów, bieżących konsultacji i współpracy merytorycznej oraz wystawiennictwa. W roku 2023 planuje się eksponowanie wystawy użyczonej z Muzeum we Fromborku na temat działalności Mikołaja Kopernika w zakresie medycyny.

Muzeum będzie kontynuowało współpracę z Filharmonią Warmińsko-Mazurską w Olsztynie w zakresie organizacji wydarzeń muzycznych, a z Teatrem im. Aleksandra Sewruka w Elblągu w zakresie organizacji spektakli plenerowych w naszym Muzeum. Współpraca z Biblioteką Wojewódzką w Olsztynie prowadzona będzie w zakresie digitalizacji unikatowych zasobów bibliotecznych w ramach klastra Warmińsko-Mazurskiej Biblioteki Cyfrowej. Szczególna współpraca realizowana będzie z regionalnymi instytucjami kultury w zakresie realizacji działań w ramach Roku Kopernikowskiego.

Muzeum kontynuować będzie współpracę również z muzeami typu skansenowskiego, muzeami etnograficznymi oraz innymi muzeami organizującymi wystawy etnograficzne. Planowane jest m. in. użyczenie eksponatów na wystawę stałą do Muzeum Historii Polski. Pracownicy Muzeum będą brali czynny udział w konferencjach, szkoleniach, forach dyskusyjnych i konsultacyjnych. Muzeum będzie brało udział w konsultacjach nad powoływaniem muzealnych sieci partnerstw, mających na celu m. in. wsparcie techniczne, technologiczne, wspólne akcje promocyjne itp.

2. Współpraca z instytucjami naukowymi, uniwersytetami i innymi szkołami wyższymi, urzędami i instytucjami państwowymi, agencjami i innymi podmiotami państwowymi

Muzeum będzie kontynuowało współpracę z uczelniami wyższymi w zakresie działalności naukowo-badawczej i wydawniczej, działalności Rady Muzeum, udziału w konferencjach i szkoleniach, praktyk studenckich i wolontariatu, organizacji wystaw i konferencji, działalności rolnej i hodowlanej, m. in. z: Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim, Uniwersytetem Jagiellońskim, Uniwersytetem Mikołaja Kopernika, Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego, Stacją Badawczą w Popielnie, Instytutem Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności PAN, Instytutem Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich Państwowym Instytutem Badawczym w Poznaniu, Narodowym Instytutem Dziedzictwa, Narodowym Centrum Kultury, Narodowym Instytutem Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, Archiwum Państwowym, Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Olsztynie, Warmińsko-Mazurskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego, Lasami Państwowymi.

3. Współpraca za szkołami i placówkami oświatowymi

Współpraca odbywać się będzie w zakresie realizacji działań edukacyjnych, udziału dzieci i młodzieży w wydarzeniach organizowanych przez Muzeum, użyczenia zbiorów do celów edukacyjnych, partnerstwa w projektach, a także konsultacji oraz wsparcia merytorycznego.

4. Współpraca z organizacjami pozarządowymi o krajowym zasięgu działania

Partnerstwo krajowe Muzeum realizowane będzie głównie poprzez aktywność w działalności krajowych branżowych organizacjach pozarządowych, głównie Stowarzyszeniu Muzeów na Wolnym Powietrzu, z którym w poprzednich latach realizowano wspólne działania, takie jak wydawnictwa, wystawy, udział w konferencjach naukowych. Na lata 2023-2027 zakłada się organizację wyjazdów studyjnych do muzeów w kraju i zagranicą oraz organizację spotkań, sesji i konferencji stanowiących istotne forum wymiany doświadczeń środowisk muzealnych. Planuje się wspólne wydawnictwo na temat muzeów skansenowskich w Polsce oraz wystawę. Stowarzyszenie obejmie swoim patronatem uroczystości jubileuszowe Muzeum.

Drugim ważnym partnerstwem krajowym, w którym Muzeum uczestniczy jest Stowarzyszenie Muzealników Polskich. W ramach tej organizacji kontynuowane będą dotychczasowe formy współpracy, przede wszystkim poprzez aktywność w przedsięwzięciach warmińsko-mazurskiego oddziału stowarzyszenia.

5. Współpraca z kościołami i związkami wyznaniowymi

Współpraca dotyczyć będzie konsultacji merytorycznych, udziału w wydarzeniach plenerowych, udostępniania muzealnego kościoła na organizację uroczystości liturgicznych, współorganizacji koncertów, odczytów oraz innych wydarzeń.

XII. WSPÓLPRACA ZAGRANICZNA. ROZWÓJ SIECI PARTNERSTW ZAGRANICZNYCH

W związku z aktualną sytuacją polityczną w Europie kierunki współpracy zagranicznej Muzeum na lata 2023-2027 będą następujące:

1. Utrzymane i rozszerzone zostaną kontakty z muzeami litewskimi:
 - a. Muzeum Małej Litwy w Kłajpedzie: organizacja wystawy w Muzeum na temat historycznego regionu Małej Litwy.
 - b. Skansen w Rumszyszkach: w przypadku ogłoszenia programów współpracy transgranicznej planowane jest wspólne opracowanie i złożenie wniosku na realizację projektu na temat regionu Małej Litwy.
2. Utrzymane i rozszerzone zostaną kontakty z francuskimi i portugalskimi partnerami, z którymi Muzeum realizowało dwa projekty w ramach programu Erasmus +. Planuje się również nawiązać nowe kontakty w celu opracowania i złożenia nowych wniosków na realizację projektów w zakresie w/w programu. Zakres tematyczny projektów obejmować będzie szeroko pojętą ochronę wspólnego europejskiego dziedzictwa kulturowego, m. in. tradycyjne budownictwo wiejskie, konserwacja obiektów zabytkowych.

3. Utrzymane zostaną kontakty z Centrum Kultury Prus Wschodnich w Ellingen. Planuje się nawiązanie współpracy ze skansenem w Lindlar oraz Muzeum Prus Wschodnich w Luneburgu. Współpraca dotyczyć będzie m. in. udziału w konferencjach, organizacji wizyt studyjnych, wymiany dobrych praktyk, organizacji wspólnych wystaw, wymiany materiałów historyczno-archiwalnych. Kontynuowana będzie współpraca ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Mazur z Scharnebeck. Pracownicy muzeum uczestniczyć będą w wydarzeniach organizowanych przez stowarzyszenie na terenie naszego kraju.
4. Po zakończeniu działań wojennych planuje się rozwinąć nawiązane wcześniej kontakty z Muzeum Architektury i Kultury Ludowej we Lwowie w celu organizacji wspólnych przedsięwzięć, takich jak wymiana dobrych praktyk, udział w konferencjach i inne.

XIII. WARUNKI FINANSOWE MUZEUM

Działalność Muzeum w latach 2023-2027 opierać się będzie o różne źródła finansowania. Podstawowym źródłem finansowania będzie dotacja Organizatora, która w poprzednich latach stanowiła ok. 70% udziału w przychodach ogółem. Pozostałe środki pozyskiwane będą z przychodów własnych, wykorzystywania bazy lokalowej Muzeum oraz przychody z innych dotacji i dofinansowań.

W przychodach własnych największy procent stanowić będą środki ze sprzedaży działalności kulturalnej. Przychody uzyskiwane będą ze sprzedaży biletów wstępu do muzeum, prowadzenia lekcji muzealnych, opłat parkingowych, sprzedaży pamiątek i wydawnictw.

Inną formą pozyskiwania dodatkowych środków finansowych będzie efektywne wykorzystywanie bazy lokalowej oraz zasobów Muzeum poprzez dzierżawę obiektów architektury, wynajem straganów, udostępnianie obiektów na konferencje, szkolenia, koncerty i inne wydarzenia, udostępnianie terenu Parku Etnograficznego na organizację wydarzeń plenerowych i inną działalność typu realizacja filmów, wideoklipów, sesji zdjęciowych przez podmioty zewnętrzne.

Podejmowane też będą działania w zakresie pozyskiwania funduszy ze środków krajowych i unijnych. W przypadku ogłoszenia konkursów, których tematyka znajdzie się w obrębie działalności statutowej Muzeum, składane będą wnioski o dofinansowanie projektów, m. in. ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich, z programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej i Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa oraz Erasmus+. Planowana jest w szczególności kontynuacja projektu transgranicznego realizowanego przez Muzeum w latach 2019-2022, rezultatami którego są gotowe do wykorzystania projekty budowlane. Planuje się pozyskiwać dotacje unijne poprzez Lokalne Grupy Działania oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w ramach systemów wsparcia bezpośredniego i płatności rolnośrodowiskowej. Prowadzone będą też działania w zakresie pozyskiwania mecenasów i sponsorów.

XIV. STRATEGIA POZYSKIWANIA POZABUDŻETOWYCH ŚRODKÓW FINANSOWYCH. EFEKTYWNE WYKORZYSTYWANIE BAZY LOKALOWEJ MUZEUM

Prowadzone będą wielokierunkowe działania w zakresie pozyskiwania pozabudżetowych środków finansowych na działalność muzeum. Z jednej strony będzie to opracowywanie i składanie wniosków o dofinansowanie na realizację projektów merytorycznych, z drugiej strony efektywne wykorzystywanie bazy lokalowej i zasobów Muzeum.

Planuje się opracowywanie i składanie wniosków o pozyskiwanie środków ze źródeł krajowych oraz Unii Europejskiej.

Do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, NIMOS-u, Narodowego Centrum Kultury składane będą wnioski na realizację projektów w zakresie działalności wystawienniczej, edukacyjnej, zakupu muzealiów oraz konserwacji i remontów obiektów.

Ze środków unijnych na realizację projektów inwestycyjnych oraz działania w związku z prowadzoną gospodarką rolną składane będą wnioski w ramach programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej i Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa, KSOW, LGD, ARiMR.

Do PFRON-u składane będą wnioski dotyczące wyrównywania szans i dostosowanie obiektów i przestrzeni Parku do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

W zakresie realizacji działań proekologicznych planuje się składanie wniosków do podmiotów, takich jak np. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Prowadzone będą działania w zakresie pozyskania sponsorów na działania w ramach jubileuszu 110-lecia istnienia Muzeum.

Pozabudżetowe środki finansowe pozyskiwane będą ze sprzedaży biletów wstępu do muzeum, lekcji muzealnych, usług przewodnickich, opłat parkingowych oraz sprzedaży muzealnych pamiątek i wydawnictw.

W zakresie efektywnego wykorzystywania bazy lokalowej i zasobów Muzeum kontynuowana będzie dzierżawa muzealnych obiektów: karczmy ze Skandawy i chałupy z Pempen. Wynajmowane też będą kioski oraz drewniane stragany. Kościół z Rychnowa udostępniany będzie na organizację uroczystości ślubnych, koncerty i inne wydarzenia. Atrakcyjny krajobrazowo teren Parku Etnograficznego oraz muzealne obiekty udostępniane będą odpłatnie na potrzeby realizacji filmów, wideoklipów, sesji zdjęciowych, organizacji imprez i innych działań przez podmioty zewnętrzne.

XV. ORGANIZACJA MUZEUM / KAPITAŁ LUDZKI

Struktura organizacyjna Muzeum i rozwój kadr regularnie dostosowywana będzie do potrzeb wynikających z realizacji aktualnych planów rocznych, prowadzonych projektów z dofinansowaniem zewnętrznym oraz do zmieniających się warunków otoczenia Muzeum.

Pracownicy Muzeum będą mieli możliwość doskonalenia swoich umiejętności i podnoszenia kwalifikacji z zakresu ich działalności.